

Verőcei Vénusz

Horváth Ferenc

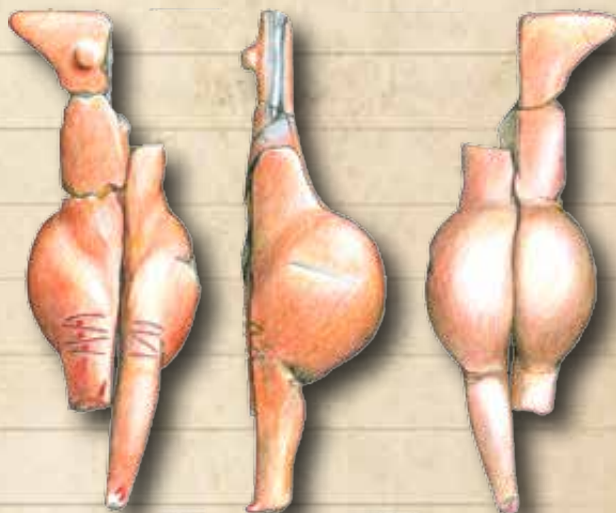
Amikor az ismeretterjesztés találkozik a leletbejelentéssel

Aligha lehet a megtett igyekezetre közvetlenebb válasz, mint a gyors visszajelzés. Ha pedig ez ráadásul kedvező is, a munka – legalábbis szándékát tekintve – eredményesnek tartható. Ez történt nemrég, nem sokkal az után, hogy a *Határtalan Régészet* I. évfolyamának 3–4. száma kikerült a hírlapárusok polcaira. Ebben írtam az újkőkori agyagszobrokról. Néhány nap múltán egy hasonló szobor képét kaptam rövidke kérdés kíséretében, az akkor még ismeretlen

feladótól: ha érdekel a lelet, szívesen írna róla többet is. Az első szempillantásra világos volt, hogy a remek – csaknem teljes – női szobor az újkőkor végi Lengyeli kultúra nem mindennapi lelete a Kr. e. 5. évezred első feléből.

Gyors egymásutánban jöttek és mentek az üzenetek. Abban maradtunk, amint kitavasodik, a Pest megyei Verőcén találkozunk. A helyszínen aztán kiderült: a lelet a verőcei vasútállomás felújítása alkalmával került elő még 1976-ban. Leletközlőnk, Lucza Gyula, akkor magasépítési művezetőként irányította a munkákat. Főlismerte a lelet jelentőségét, s arra gondolt, a múzeumot kellene értesíteni. Ám főlöttese, akik az „átadási határidőt” fontosabbnak tartották, ezt – esetleges megtorlás kilátásba helyezésével is nyomatékosítva – megtiltották. „Mit tehettem egyebet – írja –, visszatemettem a gödröt, elkészítettem a kockakő burkolatot. A talált kis kerámiaszobor-töredéket hazavittem és megőriztem... ..Múlt év végén olvastam dr. Horváth Ferenc régész cikkét, és arra gondoltam, ismertetem vele a történeteket, és gondjaira bízom a leletet.” Így jutott a verőcei Vénusz négy év-tized múltán az öt megillető helyére, a váci múzeumba, ahol nemsokára az év műtárgyaként kerülhet a múzeumlátogatók elé.

A magyar régészet atyja, Römer Flóris a 19. század végére tanyai és falusi tanítók-

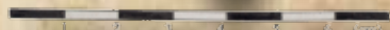
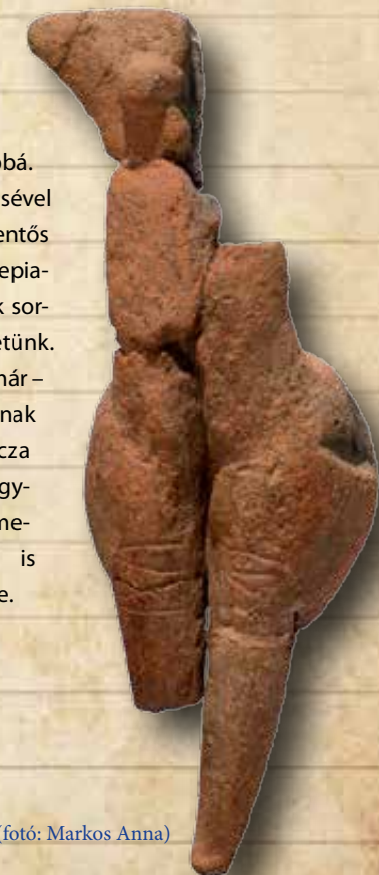

Téglaszínú, égetett agyagból készült, nőt ábrázoló kis szobor. A ruházatot bekarcolások jelzik. A test szabadon levő részeit vörösre festették. Magassága: 15,6 cm. Lelőhely: Verőce – vasútállomás (Rajz: Koncz Margit)

ból, papokból, jegyzőkből, gazdasztekéből és más írástudókból olyan példátlan országos leletbejelentő hálózatot épített ki, aminek működése révén múzeumaink raktárai régészeti leletek sokaságával gyarapodtak. Ezzel szemben manapság a földmunkákkal járó építkezések határideje vált újra fontosabbá. A fémkeresők terjedésével az előkerülő leletek jelentős része eltűnik a fekete piacon, s a kallódó leletek sorsáról alig valamit sejtethetünk. A bejelentett lelet ma már – kis túlzással – ritkaságnak számít. Ezért fontos Lucza Gyula története, ami egyben a tudományos ismeretterjesztés értelmét is példázza. Köszönet érte.

A megrestaurált Vénusz (fotó: Markos Anna)

A kimagaslóan jelentős lelet megtalálója, Lucza Gyula, etyeki lakos

